

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4 sz.

A tüzekokról.

Irta: Némethy Ferencz csendőrszázados.

I.

A „Tűzrendészet” című könyv első fejezetében a tüzek keletkezési oka ugyan elég részletesen van leírva, miután azonban a tüzesetek felderítésének egyik lényeges kelleke a tüzek megállapítása, nem lehet ezen kérdéssel elég behatóan foglalkozni s ezért iparkodni fogok azt az alábbiakban más oldalról is megvilágítani.

A tüzokot eddigelé többnyire az elégett tárgyak égési állapota után törekedtek megállapítani, bolott — nézetem szerint — az égés előtti viszonylatokra és eseményekre is súlyt kellene helyezni és ezt a tanuvallomásoknál nyomatékosan kifejezésre is juttatni.

A tüzok megállapítása époly fontos, mint maga az oltás.

Ezen állítás talán sok előtt tulzottnak tünik fel, tényleg azonban az nagyon is reális és indokolt.

Valamint ugyanis a lelkiismeretes orvos a beteget először a baj megismerésére vezető okok felől kérdezi ki, a betegség tüneteit behatóan megvizsgálja és csak akkor írja elő annak orvoslására szolgáló szereket, adja meg a szükséges utasításokat miként viselkedjek a beteg, hogy a betegség visszatérését megakadályozza, épügy sok esetben a tüzok megállapítása egyenértékű a tűzveszélytől való megóvással és a tüz kitörésének elbáritásával.

A tüzok megállapítása felette nehéz.

Tüzek többnyire váratlanul, rögtönösen kelotkeznek, meglepik az embereket s oly időben törnek ki, midőn mindenki távol van a helyszinétől, vagy midőn az emberek a napi fáradalma elviselése után pihenni tértek. Hozzájárul ebbe, hogy a tüz kiütésének helye akárhányszor teljesen ki van égve, szét van rombolva és a tüz, mely falánkon emészt fel mindent, kelotkezése felől mitsem árul el, valamint nem ad felvilágosítást az éj oltalma alatt esendben lefolyt eseményekről.

Maguk a szemtanuk rendszerint csak a tüz kiütése után közvetlenül történekről tudnak felvilágosítást adni, de még oz esetben is a tűzkiütés belyére, időjére és módjára vonatkozó vallomásaik bomlokegyonest ellentétben állanak. És ezen nincs mit csudálkoznunk, ha

tekintetbe vesszük, bogy csak kevés egyénnek adatott meg — főleg az izgalom perceiben — a látottakat és észlelteket helyesen felfogni és emlékülben meg is tartani.

Mit az egyik tanu pislogó fénynek, azt egy másik már lobogó tűznek nézi; szürke gözből vastag füstgomoly lesz; a tüz visszfénye némely ember képzeletében lángtengerré növi ki magát és így tovább.

Ezen ellentmondások és a különféle felfogások a sokszor váltakozó égési jelenségekre vezethetők vissza, mert egy hirtelenül támadt tüz oly esemény, mely az embert erősen befolyásolja és különben helyes észlelő képességét megtéveszti.

Gyakorlati tapasztalatból eredő tény, bogy az érdektelen és távolabbi helyről szemlélő tanuk kijelentései és ítélete sokkalta értékesebbek és világosabbak, mint a kárvallottaké vagy a bázban lakóké.

Nagyon nehéz különféle tanuktól egybehangzó és helyes vallomásokat nyerni; sajnos azonban, hogy ez a tüzok megállapításánál nem képezi még az egyedüli nebézséget.

A tüzok már az égés kezdetén is akár a tüz, akár tárgyak leesése, falak beomlása stb. által megsemmisülhetett, mi által majdnem lehetetlenné válik, bogy a tüz keletkezésének pontos helyét: a tűzforrást megtaláljuk és biztosan meghatározzuk, pedig ezen hely a legnagyobb jelentőséggel bír, mert ekkor már sokfélekép következtetünk, minő körülmények működtek közre a tüz kelotkezésénél, esetleg minő segédeszközök basználtattak a gyujtogatásnál.

A lángnyelvek, füst és bőség ezenkívül sok tekintetben akadályozói, bogy a tűzfészek idejekorán feltalál-tassék.

A tüz idő előtti és elbamarkodott oltása, falaknak, tetözetnek és párkányzatnak lerombolása, a tüz által még nem, vagy csak részben megtámadott iugóságoknak: butoroknak, basználati tárgyoknak stb. elhurczolása, eltávolítása, azok megmentése czéljából szintén hátrányosan befolyásolja a tüzok meghatározását az által, bogy az égést előidéző eszközök sokszor megsemmisülnek vagy pedig, hogy a tüz keletkozése idejében az egyes tárgyoknak helyzetét, fekvését többé már nem lehet megállapítani. Ez a nyomozásra felette káros, mert

Villamos és gőzörőre berendezett gyár távolról nem képes olcsó finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszertész-
mestere. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezimbalom,
harmonium, harmonika, fa-, rézfuvó-hangszer, húr, stb. — míg **Reményi** legújabb képes
árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.**
Külön költségetes díjtalanul. Kivétel a világ minden részére nagyban és kicsinyben. Az összes hang-
szerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kéréndő.

a tűzfészeknél vagy annak közelében lévő egyes tárgyaknak fekvése sokszor nagyon is irányadó a tűzok felderítése szempontjából.

A tűzok megállapítása első rangu szükséglet, melyet minden arra hivatott tényezőnek a rendelkezésre álló eszközökkel előegíteni kellene.

A tűzoltóság igen sokat tehetne e téren. Szó sincs róla, neki az első feladata az oltás; de rá nézve ép oly nagy érdem, ha a tűz keletkezésére rámutathat, mintha a tüzet eredményesen eloltotta, mert a felismert okból azon tanulság vonható le, miképp lehetne hasonló kárégéseket a jövőben megakadályozni?

A hivatása magaslatán álló tűzoltóság a tüzesetek nyomozásánál a csendőrségnek legbasznosabb segítőtársa, miért is igen ajánlatos azzal szoros érintkezést tartani és tüzeset előfordulásával őket is meghallgatni.

A tűzokok felderítésére nagyobb gondot kellene fordítani, mint eddig és a költségektől sem riadni vissza. A befektetett tőke bizonyára megbozóná a maga kamatait. Azon általánosságban uralgó nézetet, hogy a tűz minden bizonyítékát a gondatlanságból származó tüzeknek és a szándékos gyújtogatásnak megsemmisíteni, ki kellene küszöbölni a közfelfogásból és ha az emberek arra a meggyőződésre jutnak, hogy a tűz által visszahagyott romokból és törmelékekből is meglehet állapítani, mennyiben forog fenn gondatlanság vagy gyújtogatás, ki a gyújtogató és miképp hajtotta a tettes végre, akkor kétségkívül szép eredmények volnának elérhetőek és a tüzesetek számának csökkenése is várható lesz.

A tüzesetek száma igen nagy és ezeknek 15—20%-a gyújtogatásra vezethető vissza.

És mit látunk?

A gyújtogatások legnagyobb része felderítetlen marad és így büntetve nem is lesz. És miért? Mert nem sikerült az égés okát megállapítani.

A tanulság ebből az: keresd a tűzokot és megtaláld a gyújtogatót.

Az égések alapokairól a „Tűzrendészet” című könyv ad felvilágosítást.

Ezeknek ismétlésébe nem bocsájtkozom, hanem az alábbiakban a gyújtogatásoknak ismertető jeleivel kívánok foglalkozni.

Bármilyen rejtélyesnek is tűnjék fel valamely kárégés, teljes biztonsággal gyújtogatásra akkor következtethetünk, ha a természetes vagy véletlenségből eredő tüzokok utáni kutatások eredménytelenek maradtak. Nagyon természetes, hogy az ily vizsgálatoknál a gondatlanság esélyeit, gyermekeknek a tüzzel való játszását is stb. be kell vonni vizsgálatunk körébe.

A viszonyok, a veszély keletkezésének mindenféle neme, a tűzbélyvel szomszédos épületek, a rakodási helyek, a mellette elhaladó vasutak, bajók stb. kellőképp mérlegelendőek. Nem kell elmulasztani megállapítani, vajjon a tűz oka nem-e vezethető vissza tüzelésre,

világításra, tűzveszélyes anyagok alkalmazására, helytelen raktározásra, öngyulladásra, vagy robbanásra.

A tűz kiütése után mielőbb eszközözendő vizsgálatnak ki kell terjeszkedni arra, minő rend uralgott a tűz színhelyén: a bázban, annak mellékhelyiségeiben, a gyárban, a raktárban, a gyári, raktári üzemben.

Ott, ahol megvan a kellő rend és a rendre való felügyelet, ott igen nehéz a gyújtogatást idegenre rábizonyítani, ki boszúból hajtotta végre tettét.

Rendes viszonyok közt az ilyen gyújtogatóknak, ki csak boszúból rak tüzet, kevés kedvező alkalma van a tett kivételére; miután azonban kívánja és akarja, hogy cselekménye eredményes is legyen, vért fog a kedvező alkalomra és ezen célból esetleg fél vagy egy év után lát hozzá terve kivételéhez.

Ily gyújtogató többnyire nem fog nagyobb előkészületeket tenni, hanem gyorsan fog végezni és nem mulasztja el a kedvező alkalmat kilesni.

Ebből folyólag az ilyen gyújtogatások a tűzkeletkezés kevés jellegzetes ismérvét mutatják; a tűz többnyire gyorsan, egészen váratlanul üt ki, leginkább a gyújtogatásra nézve kedvező időben, t. i. lakók, hivatalnokok, munkások stb. távollétében, vásár- és ünnepnapokon vagy midőn ugyanazon községben más helyen is támadt tűz.

A boszuálló gyújtogatóknak könnyebb a helyzete, ha a házban, gyárban rendetlenség, hiányos felügyelet van, vagy az ellenőrzés hiányzik. Minél nagyobb a rendetlenség, annál gyorsabban terjed a tűz.

Másképp fest a helyzet az öngyújtásoknál haszonlesésből (biztosítási csalás), hol maga a tulajdonos gyújtogató vagy azt egy harmadik személylyel eszközölteti.

Itt a gyújtogató tetszése szerint választhatja meg a helyet és az időt és még a tűz kiütésének óráját is szabályozhatja.

Mindamellettt csak ritkán talál elő az öngyújtogató viszonyokat, hogy az állapotok változtatása vagy előkészületek nélkül foghasson hozzá a tűz rakásához.

Többnyire úgy fog eljárni, hogy a tűz távollétében, vagy rá nézve kedvező időben üssön ki és hogy az lehetőleg gyorsan és anélkül, hogy hamarosan észrevenni lehessen, nagyobb terjedelmet öltson.

Ezen cél eléréseére a haszonleső gyújtogató előkészületeit titokban teszi meg, hogy az égés oka egykönnyen ne legyen felfedezhető, vagy annak látszatát iparkodik adni, mintha idegen gyújtogatót volna.

Az előkészületek abban állanak, hogy a felgyújtandó tárgyakon változások eszközöltetnek, égési anyagok felhalmoztatnak, betörések simuláltatnak, az oltás megnehezítése végett az oltószerek megsemmisíttetnek, hasznavehetetlenné tételnek, a kut vize kimeríttetik, értékek biztonságba helyeztetnek stb.

Ha a tűz az eléghető tárgyakat a felismerhetetlenségig megsemmisítette és velük együtt az előkészülete-

A legjobb órák,

legszolidabb ékszer, egyszerűtől a legdrágábig, úgy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JANOS

műórásnál Szegeden.

Javitások 5 évi jótállás mellett. Árjegyzék ingyen!

Alakok a kikötőben.

Katonai zenekar visszatérése a szelamlík után.

Konstantinápolyi képek.

ket is, akkor a gyujtogatás ritkán lesz felderíthető. Minden kezdő tűz azonban igen szeszélyes és ritkán vesz oly folyást, mint azt a gyujtogató kívánta. Előre nem látott események állhatnak be, így a füst nem buzódik ki elég gyorsan a tűzhelyiségből és megakadályozza a lángképződést; a légvonat a lángokat más irányba tereli, tárgyakkal időelőtti leesése, fal beomlása által bizonyos helyek és szerek elfödhetnek, az általános megsemmisüléstől megóvatnak, egyszóval számos bizonyító erővel bíró tárgy lesz megszerezhető és számos gyanukörülmény megállapítható.

Ezerint az égés helyén, ha a gyujtás még oly jól készítettett is elő, bizonyos ismertető jelek vissza fognak maradni, melyekből a tűz kiütésének okára is lehet következtetni, különösen ha az ismérvekből levont következtetések a tanuk vallomásaival is megerősíthetnek.

Minden gyujtogatásnak más és más ismertető jelei vannak; ennekfolytán teljes lehetetlenség azokat egyenként felsorolni.

A gyujtogatók fölismertető jeleit nem a tűz lefolyása után, hanem a tűz kiütésekor és az égés tartama alatt kellene megfigyelni és azért nehéz a csendőrség nyomozása, mert ritkán jut abba a helyzetbe, hogy rögtön a helyszínén teremjen.

Ha az lehetséges volna, sokszor bukkanna rá oly égési anyagokra és előkészületekre, intézkedésekre is, melyek a gyujtogatók által használtak és tétetnek és ez esetben azok felderítése is nagyon meg volna könnyítve.

Igy azonban többnyire tanuvallomásokra van utalva és ezek értéke is többé-kevésbé alig jöhet számításba, de azért mégis ezekre kell a fősúlyt fektetni, ha azt akarjuk, hogy az eredmény a tüzesetek felderítése körül a mostaninál kedvezőbb legyen.

(Vége köv.)

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A látszat gyakran csal.

Irta: Lénárd Sán or. járásőrmester.

1889. évi július havában, éppen a segesvári országos vásárral voltunk, mikor a nagybuni görögkeleti egyház lelkésze felkeresett bennünket és elpanaszolta, hogy pár nappal előbb észrevette, hogy templomjából egy zárt perselyt, mintegy 200 (frtnyi tartalommal, még addig ismeretlen tettes, ismeretlen időben és módon ellopott. Minthogy egy járőrnek sürgős hivatását is kérte a lelkész, őrsparancsnokom engem, mint járőrvezetőt, mindjárt onnan a vásártérről egyik bajtársammal együtt ki is küldött Nagybun községbe.

A helyszíni szemlét megejtettük, de a templomajtón és az ablakán, de magán az épületen sem birtunk valamely olyan gyanus nyomot felfedezni, a melyből be-

törésre következtethettünk volna s így igen valószínűnek látszott, hogy a tettes az igazi kulccsal hatolt be a templomba s úgy követte el a lopást. A templom kulcsa magánál a lelkésznél volt. Most tehát az volt a kérdés: vajjon ellophatták-e tőle a kulcsot a tettesek vagy nem; ő volt-e a tettes maga?

A lelkész ugyanis nős, családos ember volt, mégis egy helybeli igen csinos oláh menyecskevel szerelmi viszonyt folytatott és éppen azon a héten, mikor a lopást felfedezte, az egyik közeli község erdejében, a neje, a menyecske férje és több rájuk leselkedő hive, tettenérték, a mint a menyecskevel a bokrok között szerelmeskedett. Ebből kifolyólag az egész lakosság, sőt maga a papné is oda nyilatkozott, hogy a betörést maga a lelkész követte el és a szeretőjére költötte a lopott pénzt. Fel is jelentették a lelkészt a felettes hatóságának és kérték az elmozdítását, azzal fenyegetőzván, hogy ha el nem mozdítják, az egész község más valásra tér át.

Mindezen körülmények által azonban nem hagytam magam félrevezettetni, hanem minden részrehajlás vagy elfogultság nélkül vezettem és folytattam a nyomozást. Három nap mulva azonban már magam is arra az álláspontra kezdtem helyezkedni, hogy csak a pap lehet a tettes, nem más.

Ezt a gyanumat a pap észrevette és este a saját különszobájába hívott. Ott letérdelt előttem és sirva esküdzve kért, hogy ne hagyjam abba a nyomozást, ő ártatlan a lopásban; gyanummal és ebből kifolyólag feljelentéssel ne tegyem tönkre. Hitelt adtam szavainak és megsajnáltam válságos helyzetét. Még az nap este tovább puhatoltam s kérdezősködtem bizalmas embe-reimnél, de mind nem ért semmit.

A tettes utáni töprengés közben egyszerre igen jó eszmém támadt.

Tudvalevő dolog, hogy a templomi perselyekben hosszabb tartott pénz megpenészesedik, úgy a réz, mint az ezüst pénz. Minthogy pedig a tettes nem azért lopta el a pénzt, hogy ő is elrejtse, hanem mert szüksége volt rá s így elköltse, bizonyosra vettem, hogy ha másutt nem is, de a községi kocsmában már költött belőle. Ismerős voltam a községbeli zsidó kocsmárossal, ez okból, bár őt magát nem találtam otthon, a felesége készséggel engedte meg, hogy a pénzes fiókot, illetve annak tartalmát megvizsgálhassam. S tényleg találtam is néhány darab penészes egy, tíz- és huszkrajczáróst, de a kocsmárosné nem tudta megmondani, hogy azokat kitől kaphatták. A penészes pénzeket a sajátomból becseréltem s aztán a helybeli szatócsboltban, majd a kisbuni és fejelegyházi kocsmákban és boltokban is puhatoltam hasonló pénzek után. Találtam is mind a két községben, de a mint más irányba eső községekben puhatoltam tovább, ott már nem találtam. Ebből rájöttem, hogy a tettes csak a fejelegyházi irányba mehe-

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmáskorabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítással.

A kikötő rakpartja.

Konstantinápolyi képek.

tett s így én abban az irányban tovább baladva, Héjjasfalvára mentem. Itt is találtam több helyen hasonló penészes pénzt, sőt szerencsénkre az egyik boltos meg is tudta mondani, hogy kevéssel előbb Hentes Nikulaé, az erdőőr fia, vett tőle dohányt és ecetet és az fizetett azzal a penészes pénzzel.

Ismertem a fiút s az apját is, tudtam, hogy hol laknak. Utána siettem tehát s még útközben utólértem. Ott mindjárt meg is motoztam és találtam nála 10—12 forint penészes pénzt. Tagadta, hogy a templomból lopta volna, minélfogva hazakisértem és házkutatást tartottam nála.

Már egészen átkutattam a lakást és nem volt semmi eredmény. Végre a tűzhelyen, a kemence előtt levő bamutartó-lyukat vettem kutatás alá s a mint a hamut kikapartam, egy zsebkendőbe kötve még 30 frt készpénzt találtam.

Erre beismerte, hogy a pénz csakugyan a templomból való s hogy egy nagybuni cigánynyal együtt lopták, akkért, hogy a cigány a pap bosszú létráját ellopva, annak segítségével a torony nyitott ablakán át a templomba batolt s a perselyt kizobta. Ő pedig ezalatt őrt állott.

Bemondása azonban valótlannak bizonyult, mert a cigány teljesen elfogadhatóan igazolta alibijét. Erre beismerte a fiú, hogy ő maga követte el a cselekményt, a cigányt csak bosszúból vádolta, mert az egyszer megverte őt. El is vezetett bennünket az erdőbe és megmutatta a helyet, hol a pénzt elásta és egy odvas fában is elrejtette. Mind a két helyen megtaláltuk a pénzt s a földben a perselyt is.

Így mentettük meg a lelkész becsületét és állását, de talán az életét is, mert elfogult bivei aligha agyon nem verték volna. S mindezt egy csekély jelentőségű leleményességnek köszönhetjük, mely leleményesség azonban Hentes Nikulaénak 3 évi börtönbüntetést eredményezett.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az állattenyésztés fejlődése.

Őseredet tekintetében vajmi nebez ma már eldönteni, hogy az állattenyésztés avagy a földművelés-e a régibb foglalkozási ág. Kétségtelen, hogy földünk egyes tájainak helyi viszonyaiboz szabottan, a kultúra utjaira térő emberiségnek egyik része a mezőgazdaságnak volt kénytelen elsőséget adni, míg a másik rész az állattenyésztés felé fordult. Kedvező vízrendszerű alföldek, a minő az emberiség ősbölcsőjeként szereplő Mezopotámia Elő-ázsiaiában, a mezőgazdaság kifejlődésének kedveztek; viszont a steppe-vidékek dús legelő-terei, a melyeket Észak-Középpázsiaiában és Oroszországban, tehát két olyan tájékon találunk, a melyeken ősmagyar eleink is évszázadokon át éltek és állatot, tenyésztettek, kétségtelenül az állattenyésztés fejlődésének megindulára voltak kedvező hatással. Ebbeli kettős változatai tekintetében a föld kerekén talán csak két olyan tájék van, a mely úgy a mezőgazdaságnak, mint az állattenyésztésnek egyaránt kedvező tért nyithat már ősidőktől

fogva; ez a két ország: Egyiptom, Afrika eleségtára és édes magyar hazánk.

Az állattenyésztés megteremtésén, a háziállattá tett állatvilág anyagának szakadatlan javításán, fejlesztésén ezer és ezer év óta megszámlálhatatlan emberi nemzedék munkálkodik fáradsálatlanul. Az emberi nem óriás intellektuális tőkéje az, a melyet az állattenyésztésbe mint kulturába fektettünk ősidőktől fogva.

Hogyan alakult ki az állatok egyes csoportozatából a háziállatok világának mai becse és változatos anyaga, annak megállapítása s megfejtése ma már a legnehezebb problémák egyike, a melyvel Darwintól Kellerig a legnevesebb szaktudósok foglalkoztak. Segédforrásaink, az összehasonlító népmismeret és a prehistória fölbasz-nálható anyagának igénybe vétele nélkül a megfejtés el sem képzelhető; az állattani analízisek, ba mellőzhetetlenek is itt, egymagukban még egyáltalán nem elégségesek.

Neves tudósok még a mult század első felében is az Édenkert mítoszát a természettudományokba is bevitték, pedig hát több ezer évvel ezelőtt a római tudományos világ fóruma Arisztotelesz kováától kezdve tisztában volt azzal, hogy az emberiség háziállatait a vadon élő állatvilág sorából vette.

A háziállatvilág őshazájaként már Arisztotelesz is Ázsiát említi. Több ezer esztendő tudománya rakott állandó és omló piramisokat egyaránt a jövő tudása számára, mignem jelenkorunk magáévá tette azt, a mit kétezer évvel ezelőtt Arisztotelesz tudott és mondott. Geoffroy Saint Hilaire zoológusó az érdem, hogy a világ alig félévszázad óta Arisztotelesznek igazat mer adni. Az összehasonlító boncztan ma már mindenben igazolja Geoffroy Saint Hilaire-t. Betetőzik az ő igazságait a prehistória újabb leletei és vizsgálódásai is, mint a melyek kétségen kívül beigazolják azt, hogy a vadászatból és halászatból élő ősember egyetlen háziállattal se rendelkezett még.

Az egyes háziállatfajok őseredetének pontosabb helye tekintetében — a tudományos világ körében — még sok az egymástól eltérő nézet, ám kétségtelenül meg egyeznek valamennyien abban, hogy Ázsia a háziállatok eredetének valóságos törzsforrás-belyeként szerepel; ebből a közös törzsforrásból aztán az Ázsiával földrajzilag is egy egészet alkotó Afrika és E rópa is kikölcsonzött egyet-mást.

Az első ember, a ki a háziállat-tenyésztés meggyéjére tért, bizonyára nem is álmodta annak az óriás jelentőségét és messzeható horderejét, a mit az állatok megszelidítésével az emberiség nyert s még ezentúl is nyerni fog.

Az állattenyésztés bölcsőkorában tervszerűségről bizonyára szó sem lehetett; a mi akkor és ott történt, az fokozatos utakon s így idősrrendben változó frázisokon ment keresztül.

A háziállattá alakulás folyamata bizonyos szociális keretek közt mehetett végbe. Couver s még inkább Darwin ezt lélektanilag következően magyarázzák: „Állat és ember egyaránt örömet társul; már pedig csakis társulni vágyó objektumot lehet igánk alá hajtani. Az ember az állatseregek feje, vezetője». A vadászat után a fogság, azután pedig a szelidítés voltak azok a fokozatos utak, a melyek igénybevételével az ember a vadonban szabadon élő állatvilágot uralma alá hajtotta, hogy így basznótadó munkatársává avassa. Az ősvadász, a ki egy-egy vadló-anyát elejtett, szánakozva látta a gyámoltalanná vált formás kis csikó árvaságát, megszánta, gondjaiba vette és alapot rakott ezzel a lótenyésztés

Útcai esernyő-árus.

Konstantinápolyi képek.

messze kiható jövője számára. A szilaj kis csikóból az ősgyermek játszótársa, a kezes pajtásból pedig idővel a háziló ősapja lett. Ilyen és ezzel hasonló utat futtatott meg ősidőktől fogva valamennyi háziállatunk mindaddig, a míg a jelenkor magas fejlettségű állattenyésztésének valóságos kulturmagasalataira emelkedett.

KÉPEINKHEZ.

Konstantinápolyi képek.

Konstantinápoly, a régi keletromai császárság egykori fővárosa, az akkori Bizáncz, 1453-ban jutott a törökök kezére. A várost állítólag még Kr. e. 658-ban a dór hellének alapították a Bosphorus déli végén s e hely kiváló stratégiai és kereskedelmi fontossága folytán, a lakosság folytonos és nagymérvű szaporodása mellett, a város is erősen fejlődve, csakhamar a császárság székhelye és fővárosa lett. Ezt a jellegét a törökök kezére jutása után is megtartotta, a mennyiben a török szultánok is állandóan és mind itt laktak és laktak. A város különben egyike a világ legnagyobb forgalmú kereskedelmi városaival s úgyszólván a kelet és nyugat ipari és kereskedelmi világ találkozó helye. Konstantinápoly a legnagyobb hajókkal is járható kikötővel rendelkezik s ez éppen az ipar és kereskedelem gyüponája. Valóságos bábeli zavar uralkodik itt a világ

mind a négy tája felől összesereglett népek s a hajók kirakodásánál alkalmazott ezer meg ezer török munkás között s ez utóbbiak nagyobb része, mint képeink egyikén is látható, bizony nem valami rokonszenves alak. A török a pénteket ünnepli, mint mi a vasárnapot heti ünnepként. Ezen a napon, katonai zenekarok igénybevétele mellett, zenés szelamlíkot (isteni tiszteletet) rendeznek. Képeink egyikén az innen visszatérő katonai zenekart, a további képeken pedig az óriási méretű rakpartot és a mi házaló zsidóknak megfelelő esernyő-árust mutatjuk be olvasóinknak.

HIREK.

Nemesség elismerése. A m. kir. belügyminiszter ur a múlt évi december 21-én 159,318/Ia szám alatt kelt rendelete szerint, Pap Dezső V. számú csendőrkörületbeli zászlósnak magyar nemességét és a »kézdivásárhelyi« előnév basználatához való jogát elismerendőknek találta.

Adomány a siketnémáknak. A VIII. számú csendőrkörületi parancsnokság a siketnémák ungvári államilag segélyezett intézete szegénysorsú növendékeinek segélyezésére, gyűjtés útján 244 K. 30 fillér adományt juttatott. A nevezett intézet igazgatósága a körületi parancsnoksághoz intézett átiratában minden adakozónak bálás köszönetet mondva, arról értesítette a parancsnokságot, hogy az általa adományozott összeget külön alapként fogja kezelni, a miről felettes hatóságának, a vallás- és

közoktatásügyi miniszteriumnak is jelentést tett. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a vett jelentésre, folyó évi április hó 1-én 37,103. szám alatt a VIII. számú csendőrkerületi parancsnoksághoz a következő köszönő iratot intézte: „Örömmel értesültem arról, hogy a parancsuokság a siketnémák ungvári áll. a. intézete szegénysorsú növendékeinek a segélyezésére 24 K. 30 fillér adományt volt szives juttatni. Fogadja a parancsnokság, a fogyatékos gyermekek érdekében tanúsított emberbaráti áldozatkészségeért őszinte köszönetemet. Apponyi, a. k. A kerületi parancsnokság e köszönőiratot a folyó évi 3. számú kerületi parancsában közölte az adakozókkal.

Egy járőr megtámadtatása. A zólyomgyeji Domb-szög községben május hó 1-én este 10 óra tájban a begyháti őrsnek Horváth László csendőr és Borovszky János próbacsendőrből állott járőrét a község utcáján egy 40—50 főből álló tömeg megtámadta és kövekkel megdobálta s e közben Horváth csendőrt karján, Borovszky próbacsendőrt pedig arczán megebesítették. A járőr, miután a támadás abbanbágyására irányult ismételt felhívása eredménytelen maradt, 5 lövést intézett a támadók ellen, a kik közül Fekijács János és Fekijács István balálos, Fekijács Péter pedig súlyos sérülést szenvedtek. A fegyverhasználat után a tömeg a támadással felbágyva, széteszolt.

Ellenszegülések. A somogygyeji Tapsony községben május 3-án, Budai István őrsvezető, Török Mihály ottani lakos ellen, a nála foganatosított végrehajtás alkalmával ellenszegülés miatt balálos kimenetelű szuronyfegyvert használt. A bereggyeji Munkácson pedig május 2-án Nagypál Ferencz címzetes őrsvezető városi szolgálat teljesítése közben, Bezzeg János ellenszegülő ellen kardot használt s azt éltvezésélyesen megebesítette. Bezzeg János ápolás végett a munkácsi közkórházba szállítottott, a hol sérülésébe május 5-én meghalt.

KÜLÖNFÉLÉK.

A táviró és a telefon terjedése. Nyugat-Afrikában a tombuktu—niamey—zindesi táviró-vonal építése oly serényen halad előre, hogy a vonal még ez év folyamán át lesz adható a forgalomnak. A vonal 1720 kilométer hosszú és három szakaszra van osztva; körülbelül két millió frankba kerül. Afganisztánban az indiai határ közelében fekvő Jellalabad és Herat közt közvetlen telefonösszeköttetés létesül s a vonal rövid időn belül át lesz adható rendeltetésének. E vonalon három-három mérföldnyi távolságban kapcsoló állomások vannak, hogy vonalzavar vagy szakadás esetén a baj okát és helyét könnyebben lebeasen megállapítani. A nagyobb távolságra berendezett telefon-vonalak között kiváltképen jól működik a pétérvár—varaói vonal, a melynek készülékeit egy orosz mérnök szerkesztette, s a mely vonalon az eddigi használatos rézdrót helyett vasdrótot használtak.

Az időváltozás és a betegségek. Az augsburgi kórházban Miller tanár már régebben figyeli azt s hatást, a melyet az időváltozás némely betegségre, mint izületi bántalmakra, megasonkított teatrézekre, bémult tagokra gyakorol. Miller azt tapasztalta, hogy a hatás szakgatásban, rángásban és más fájdalmas jelenségekben mutat-

kozik és pedig már egy-két nappal az időváltozás előtt. Ez a jelenség, vagyis a légnymás növekedése nem lehet egyedüli oka a fájdalomnak, mert azok az első esőcsöpp lehullása után megszűnnek, holott a légnymás még nem csökkent. Valószínű, hogy a légkörnek valamelyes változásai, jelenségei okozzák a testi fájdalmakat, de villamos erők működése sincsen kizárva.

A kacsák. Néhány nappal ezelőtt Budapesten a központi városháza udvarán levő fészerből két kacsát emelt el egy napszámos. A tolvaj értékesíteni akarta zsákmányát és elvitte ugyancsak a központi városháza udvarán levő vendéglőbe, hol a korcmárosnak megvételre kínálta. Es gyakrabban szokott úgynevezett mozgó kofáktól baromfit vásárolni és így nem gyanakodott, a mikor a napszámos beállított hozzá és három koronát kért a kacsákért. A vendéglős megvette a tolvajtól a kacsákat, annyival is inkább, mert elég olcsón is adta, lévén a kacsák piaci ára körülbelül még egyszer annyi, mint a mennyit a tolvaj kért. Azért adom oly olcsón, — szolt a napszámos — mert már egész nap járok velük. Senkisem akarta megvenni őket! Miután a vendéglős lefizette a három koronát, a tolvaj leült s megivott egy pohár sört. A vendéglős pedig azonnal megbízta a konyhaleányát, hogy helyezze a kacsákat a többi baromfihoz. Néhány perc múlva azonban a leány visszajött és ijedten jelentette, hogy a vendéglős baromfiudvaráról eltűnt két kacska és alighanem ezek a kacsák ugyanazok voltak, a miket az imént megvásárolt. A dolognak a vendéglős maga is utána nézett és csakugyan kiderült, hogy a napszámos a vendéglős kacsáit lopta el és a vendéglős saját kacsáit vásárolta vissza a tolvajtól. A korcmáros rendőrt hívott, a ki a napszámost bekisérte a főkapitányságra. Ott azonban szabadon bocsátották a tolvajt, mert élelmszerlopásról lévén szó, ez az új büntető novella szerint tíz korona értékig (régebben négy koronáig) csak kibágás. A büntető novella azonban csak a tolvajjal bánik el humánusan, az orgazdára rábuzza a vizes lepedőt. A vendéglős ellen tehát orgazdaság címén megindították az eljárást annak rendje és módja szerint. A rendőrség és ügyészség álláspontja az, hogy a vendéglős nem volt elég körültekintő, a mikor a kacsákat megvásárolta és csak később, véletlenül tudta meg, hogy a sajátját vásárolta meg a tolvajtól. Az orgazdaság gyanuja tehát feltétlenül fennáll. Jogászai körökben érdeklődéssel néznek az ügy fejleményei elé és azt hiszik, hogy a vizgálóbíró megszünteti az eljárást a vendéglős ellen.

Rózsaszínű tó van Mangkialak félszigeten a Káspitenger mellett. A tó 500 méter átmérőjű, teljesen kerek s rózsaszín s ibolyaszín közt váltakozó színezése festői ellentétben van a sórtartalmu hófehér partokkal. A tó színét vizinóvények adják, de nevezetes, hogy ibolyaszínű illata is van.

Bányalég mint fűtőszer. Nem mindennapi berendezést készítettek a németországi mittelbachi bányatelepen. Midőn ugyanis az egyik ötszáz méter mélységű aknában egy furólyukat mélyítették a szénben, fűrés közben a furócsövön rengeteg mennyiségű bányalég töltött ki. Az éghető és veszedelmes gáz elvezetésére ezer-ötszáz méter hosszú csővezetékét készítettek, melyen át a gázt a szabadba vezették. Midőn azonban néhány bónapon át azt látták, hogy a gázkiömlés nem csökken

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárabból 20 kor., alkatrészekből és gumikból 20% árengedm. részesülnek. Árjegyzékét ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

legnoma 14 gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jótállás mellett. Csekély havi részletfizetéssel.

— Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. — kerékpár és varrógép

SZEGED.

és a gáznyomás a cső elzárása esetén tizenkét légkörnyomásnyira emelkedik, akkor a gáz értékesítését határozta el. Két gőzkazán fűtési berendezését alakították át úgy, hogy a kazánokban az eddig veszendőbe menő bányaléget használják azok fűtésére. A kazánok belül jó tűzálló anyagokkal vannak bélelve, a bányalég mellé az égéshez elegendő levegőt is vezetnek be. — A gőzkazánok állandóan üzemben vannak a huszonegy óránként tizenhat tonna szenet takarítanak meg a bányalég fölhasználása által.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálati kapcsolatok kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdézősködéseknek eleje vétessek. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

Sz. Érdekes levelében Ön is kifejezésre juttat egy általános óhajt, a melynek megvalósulását oly sokan várják s a mely sok csendőrnek megnyugvást hozna. Az intézkedések — szinte azt mondhatnók, lázas izgatottsággal folynak — de az intéző körökön kívül eső okok ezen üdvös reformok megvalósulását mind-egyeddig meggátolták. Nem szabad azonban kishitűnek lenni; mert részen állnak az intéző körök, s habár nagy küzdelmek árán is, végeredményében mégis közmegelégedésre lesznek megoldva a jelenleg még függő összes ügyek. Tehát csak kitarítás! Megszokott szolgálati ideje — a mely figyelembevétel esetén Önnél is nyugdíjemelkedést eredményezne — ezidőszereint csak legfelsőbb, királyi kegyelem útján volna beszámítható s így — sajnos — nem vagyunk abban a kellemes helyzetben, hogy a beszámítást illetőleg határozottan nyilatkozhatnánk. Az eddigi gyakorlat azerint ugyan az illetőnek önhibáján kívül megszakított szolgálati ideje a már említett módon a legtöbb esetben figyelembe vétetett, de ez még nem jogalap arra, hogy ezen eljárás az Ön esetében is alkalmazassék. — 2. Sérülése, bár az — előadása szerint — annak idején kivizsgáltatott s a szolgálatteljesítés következtében keletkezettnek nyilvánított, szintén nem lesz figyelembe vehető, a mennyiben az 1875: LII. t.-cz. 40. §-a értelmében: „a sebesülési pótdíj csak akkor jár ki, ha megsebesülés vagy súlyos sérülés által föltételezett hadképtelenség a sebesülés vagy sérülés utáni 5 évi időszakon belül áll be.” Ön 1903. évben sérült meg, azóta pedig már 6 év mulott el s így a sebesülési pótdíjra való igénye már elévült. De ha ez az igény még nem is évült volna el, akkor is nagyon kétséges volna, vajjon megkaphatná-e a sebesülési pótdíjat, a mennyiben az 1897. évi 2635. eln. sz. honvédelmi ministeri körrendelet 3. pontja értelmében az ily természetű sérülések után csak akkor ítélhető oda a sebesülési pótdíj, ha azok kizárólagosan valamely külső erőszakos behatás közvetlen következményének tekinthetők; vagyis ha a sérülés ütés, vágás, szúrás stb. útján keletkezett. — Végül adunk Önnök egy nagyon jó és megszívlelendő tanácsot. Az Ön baja nem oly nagyfokú, hogy nyugdíjazásra kelljen gondolnia, mert az ilyen törődöttségek ma már sebészeti beavatkozással teljesen és feltétlenül biztosan megszün-

tethetők. A műtét nagyon is egyszerű s 2—3 hét alatt tökéletesen egészséges lesz. Ön családapa, a kinek családjára is kell gondolnia, de másként is még fiatal, életerős férfi, a ki még hosszú éveken át derék és becsületes tagja lehet intézményünknek. Ha szüksége lesz útbizárazásra, forduljon bizalommal hozzánk. Csendőreink érdekeit mindig felkaroljuk s azokat tőlünk telhetőleg előmozdítjuk.

Sz. F. Törvényszerű akadály nem forog ugyan fenn, de gyakorlatban nincs.

D. J. cs. őrsvezető. Az esetnek a B. T. K. 175. §-ába ütköző büntetést való minősítése helyes ugyan, hogy azonban a bíróság ítéletét ezen §. alapján hozza-e meg, kétséges.

B. P. csendőr. cz. őrt. 1. A kihágási btkv. 122. §-ába ütköző kihágást képez. — 2. A község bolügye lévén, a kérdés megvitására nem alkalmas.

Bácsai űrs. Az illető adósságot csinált; az eset bűnügyi ultra nem tartozik, még akkor sem, ha az üveg el is törtött volna.

Justyák József Nagyléta. 1., 2. Kétséges. — 3. Ha a felülvizsgálatásról, illetőleg eligazításról számítva már két év eltelt, akkor semmit sem kell visszatéríteni, ellenesetben azt az összeget, a mely annyi hónapnak felel meg, mint a mennyi a két évből még hiányzik. Pld. Ha 1800 kor. végkielégítést kapott és eligazításától számítva még csak 18 hónap telt el, akkor a még hátralevő hat havi hányad fejében 450 kor. lesz visszatérítendő. Bélyeget lapunk javára bevételztük.

H. őrsvezető. Teljesen mindegy, akár két, akár három részre osztják fel. Ha három részre lesz felosztva, akkor az új tag által befizetendő összeg tényleg a meglévő vagyon felerészéhez hozzászámítandó.

Z. A. Kérdése még korai; ha lesz is valami belőle, csak a nyáron történhetik meg. Összesen 35 óra és 200 főnyi legényiség losavitása van tervbe véve.

Várnakozó. 1. A II. szolg. ut. 111. §-a értelmében a terhelt „tehát”, a község házánál kérdezendő ki, ha nem jön el a hívásra, ugy a járőr megy el a lakására s ha ott sem kérdezhető ki, akkor a járőr ezt egyszerűen bejelenti. Egész más azonban az eljárás, ha terhelt letartóztatandó, vagy elfogandó. Különben is szolgálati ügy, a így a mi nézetünk nem lehet mérvadó. — 2. Betelt; az engedélyt a honvédelmi miniszter adja meg.

K. P. csendőr. Mindkettő használatban van, értelmük egy és ugyanaz. (Mindegy, akármelyik ujját harapja meg, egyformán fáj az.)

41. 1. Legközelebb meg lesz engedve. — 2. Kérdése még korai, érdemleges választ nem adhatunk.

Vitatkozó. Rablás. Felteszes az ilyen vitatkozni.

1870. Küldje be a „Nemzeti Múzeum”-nak Budapestre.

J. K. cs. oz. őrt. Olvassa el ezen rovatunk feltűnőbb betűkkel nyomtatott bevezető részét, abból megtudhatja, hogy névtelen levelekre nem válaszolunk. Önnök azonban annyit, hogy az áruklodás jellemtelen dolog.

108. 1. Olvassa el lapunk f. évi 8. számában „S. F.”-nek 2. alatt adott válaszunkat. Jogi testület tulajdonképpen nem létezik, hanem vannak testületek, egyletek, körök, részvénytársaságok, stb. stb., a melyek jogi alanyisággal vannak felruházva. Pld. A Magyar Tudományos Akadémia. A csendőrnek, de a jogilag nem képzett magánegyeneknek ily közjogi fejtegetések ismeretéről szüksége nincs s akármily népszerűen írják is le ezen fogalmak értelmét, ön azt úgy sem tudná megérteni, ép azért azt meg sem kíséreljük. — 2. Feltétlenül büntett. — 3. A visszániul nyert rangszámát üthelyezés esetén is megtartja. — 4. Még csak törv. enél fogva ugy ezen, mint az 5. alatti kérdésre még korai és kimerítő válaszadásra nem alkalmas.

Brucker Győző Nándor és Társa
órás, ékszerész. **GVÖR 33. sz.**

A m. kir. csendőrségnek ingyen és bérmentve küldöm **500 képpel** ellátott árjegyzékemet. Kedvező feltételek. — Feltétlenül tisztességes kiszolgálás. — Csendőrségi megbízható órák 5 évi jótállással.

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

41.997/16. sz. A m. kir. belügyminiszter ur hozzájárulásával a Laktanya szabályok a m. kir. csendőrség számára című szolgálati könyv 12. §-nak 115—118. pontjaiban foglaltakat hatályon kívül helyezem s helyettük a következő 4 pontban foglaltakat léptetem életbe:

115. Nőse őrsparancsnokok, altisztek és csendőrök, kiknek családjaik a laktanyán kívül ugyanazon helységben laknak — ha szolgálatilag elfoglalva nincsenek — délután 2 órán át, továbbá a parancskiadástól télen d. e. $\frac{2}{8}$ óráig, nyáron 7 óráig, családjaiknál tartózkodhatnak.

Az őrsparancsnokok azonban takarodó után a szabályszerű rendről a laktanyának gyakori ellenőrzése útján meggyőződni és az éjjel szolgálatba induló csendőröket eligazítani tartoznak.

A szolgálatból bevonuló csendőröktől a jelentéseket, a mennyiben azok nem oly fontosak, hogy azonnali intézkedést igényelnének az őrsparancsnok-helyettes, vagy ennek távollétében addig is, míg a bevonultak a szabályszerű jelentést az őrsparancsnoknak megtehetik, a legidősebb járőrvezető csendőr veszi át. Ő van jelen a fegyverek kiürítésénél is.

Az éjjel bevonuló II-od altiszt (őrsparancsnok-helyettes) a jelentést reggel teszi meg a laktanyába visszatért őrsparancsnoknak.

116. Ha szemlélő előljáró van az őrsön, akkor attól a községben lakó nőöknek a laktanyában való maradására nézve az intézkedés az őrsparancsnok által kikérendő.

117. Ha az őrsállomáson csak 1 nőse csendőr (altiszt) maradna vissza, ez a laktanyát, a hivatalos elvégezni valón kívül, el nem hagyhatja és csupán étkezés céljából mehet 1—1 órára családjához; ekkor azonban a laktanyának kellő megőrzéséről, valamint arról is, hogy szükség esetén azonnal értesíttessék, kellően gondoskodni tartozik.

Nőse csendőr (altiszt) a község belterületét csakis őrsparancsnoka engedélyével hagyhatja el. Ha pedig az a lakásáról bárhova távozik, megfelelő módon intézkedni tartozik az iránt, hogy ő szükség esetén késedelem nélkül feltalálható legyen.

118. Ha bármiféle mozgalom a csendőrség készenlétét vagy gyors kivonulását szükségessé tenné, a nőök a laktanyát el nem hagyhatják s ily esetekben az étkezés is, családtagjaik által, a laktanyába viendő.

Kelt Budapesten, 1909. évi május hó 1-én.

Jekelfalussy Lajos, s. k.

Különítmények felállítása.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület budapesti szárnyának területén fekvő Dunabaraszti és Pesthidegkut községekben 1909. évi május hó 1-én egy-egy 2—2 főből álló különítmény állíttatott fel.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület kassai szárnyának területén fekvő Csizfűrdőben 1909. május 1-ével egy 2 főből álló különítmény állíttatott fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okirattal megdicsértettek:

A m. kir. IV. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:
Szabó Mihály örv. ez. őrm. 14 éven felüli,
Kozma Sándor és *Antoni János* örv. ez. őrmesterek 9 éven felüli,

Kiss János örv. 7 évet meghaladó és

Hadrányi András ez. örv. 6 évet meghaladó csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonsági szolgálat terén folytonosan kifejtett lankadatlan szorgalmuk és köteleességükön alapuló eredménydús tevékenységükért.

Kovács János járásőrmester, hosszabb csendőrségi szolgálatának ideje alatt különböző alkalmaztatásaiban folytonosan, úgy a közbiztonsági szolgálat terén, mint különösen az utóbbi időben a beregszászi őrsön oktatói minőségében tanúsított kiváló szorgalmáért s köteleességükéért.

Bátori Ferencz járásőrmester, a közbiztonsági szolgálat terén 1501. év óta,

Elek Benjámín járásőrmester 13,

Czikó Károly örv. ez. őrm. 19,

Maklári Károly örv. ez. őrm. 15 és

Hadela Imre örv. ez. őrmester 11 évet meghaladó csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén folytonosan tanúsított szorgalmuk és odaadó köteleességükön alapuló eredménydús tevékenységükért.

Varjassy Iván őrmester, mert 9 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző alkalmaztatásaiban, jelesen mint csendőrbírósági, szárnyirodai segédmunkás és számvivő, mindenkor lankadatlan szorgalmat, a számviteli ügyek ellátása körül kiváló szakértelmet, pontosságot és feltétlen meghizhatóságot tanúsított.

Pándy Gyula örv. ez. őrmester 6 évet meghaladó csendőrségi szolgálatának ideje alatt különböző alkalmaztatásaiban folytonosan tanúsított kiváló szorgalma, köteleességükéért, különösen pedig a Tiszaadony községben 1908. évi április hó 25-én elkövetett nagyobb szabású betöréses lopás tetteséinek kinyomozása és elfogása körül tanúsított ezeltudatos leleményessége, odaadó és kitartó ügybuzgóságáért.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:
Kapusi István ez. őrevezető, mivel a közbiztonsági

szolgálatban tanúsított igen buzgó, kötelességbü és eredményes tevékenysége által számos kisebb-nagyobb bűncselekmény elkövetőit az igazságszolgáltatás kezébe juttatta.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. IV. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Babics László őrsv. cz. őrm. és *Lenygel* Elek cz. őrsv., 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálatuk ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén folytonosan kifejtett ügybuzgó és kötelességbü tevékenységükért.

G. Tóth Sándor csendőr, a dánosi rablógyilkosoknak, valamint egyéb bűncselekményekkel terhelt rablósözöttek tagjainak kiderítése és elfogása körüli hatóságos közreműködéséért.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Miklós János cz. őrm., *Zádori* János őrsv. és *Burkus* János csendőr, mert a Kraszna vize kiöntése folytán keletkezett árvízveszély alkalmával részben személyes közreműködésükkel, részben pedig higgadt és férfias magatartásukkal az izgatott lakosságot bátorítva, a személy- és vagyonmentés körül buzgó tevékenységet fejtettek ki.

Nyugállományba helyezettek:

1909. évi május hó 1-ével:

Magyar Gábor m. kir. VIII. számú csendőrkerületbeli főhadnagyvezetők, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint »rokkant, népfelkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhelye: Baranca.

Papp Sándor, m. kir. II. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat eredménye alapján, mint »rokkant».

Választott lakhelye: Szentes.

Varakozási illetékekkel szabadságoltatott:

Crisián Simon, m. kir. I. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat eredménye alapján, mint »jelenleg szolgálatképtelen», 1909. évi május hó 1-étől számítandó egy évre.

Választott lakhelye: Fogaras.

Előléptettek:

1909 május 1-ével:

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Gál Imre, *Falb* Ferencz, *Fodor* György, *Balló* Lajos, *Márovics* Mátyas, *György* Ágoston, *Gelegonya* András, *Rétyi* György, *Deák* József, *Pusztai* József, *Pálty* János, *Vigh* Mihály II., *Lakatos* István, *Berei* Lajos, *Kuluncsius* Jakab és *Baráth* István őrsvezetők, czimz. őrmesterekké, továbbá:

Bába Tivadar, *Becze* János, *Rusán* János, *Páska*

Ádám és *Salzer* Adolf czimz. őrsvezetők, őrsvezetők, végül:

az öt évi tényleges csendőrségi szolgálat betöltése után:

Kiss József III., *Bartha* Albert, *Olasz* István, *Racskó* György, *Domján* Péter, *Major* Miklós, *Hadnagy* Áron, *Mellen* Mihály, *Barabás* András és *Cservenák* János csendőrök, csendőr czimz. őrsvezetők.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Németh Miklós cz. őrsvezető, őrsvezetővé.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Vida Lajos, *Kardos* József, *Gábr*iel Gyula, *Böröczk* József, *Kálmán* Mihály, *Fisli* János és *Tiboly* István cz. őrsvezetők, őrsvezetők, végül:

az öt évi tényleges csendőrségi szolgálat betöltése után:

Barkovics Lajos, *Kóbor* István, *Cseh* Antal és *Egyed* János csendőrök, csendőr cz. őrsvezetők.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel elláttak:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Jánossy Rezső cz. őrm. 1909 máj. 16-án, *Kercsmár* Lajos cz. őrm. 1909 máj. 2-án és *Horváth* Pál csend. cz. őrsv. 1909 máj. 27-én.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttak:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Móricz Sándor, *Csökl*i Gábor, *Bodó* Ferencz, *Angyal* Lajos, *Foki* István, *Czvikli* Lajos, *Vizsy* Ágoston, *Klement* Károly, *Kádár* József, *Horváth Vincze*k József, *Persics* István, *Samu* Ferencz, *Szabó* Lajos II., *Elek* Lajos, *Dénes* Lajos, *Horváth* József VI., *Deés* Kálmán, *Keller* György, *Csik* Mihály, *Szalay* Dénes, *Tóth* Sándor és *Gyarmathi* Ambrus csendőrök.

Névváltoztatás.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Braun József őrsvezető vezetéknévét a m. kir. belügyminiszter urnak 1909 április 3-án 40.456/VI-a. szám alatt kelt engedélye alapján »Budai»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Kentler János cz. őrsvezető, *Schütt* Erzsébettel, 1909 [ápr. 22-én, Grabácson.

Górics György csendőr, *Bujdosó* Juliannával, 1907 máj. 16-án, Nántón.

Fock György őrsvezető, *Löffler* Erzsébettel, 1909 ápr. 12-én, Temesságon.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Vincze János cz. őrm. *Esze* Borbálával, 1909 márcz. 11-én, Tarpán.

Pálfi János csendőr, *Bedor* Máriával, 1909 máj. 18-án, Osgyánban.

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:

Kankorszky István csendőr, *Zeljenka* Terézszel, 1906 okt. 23-án, Turzósfalván.

Mátyás Sándor cz. őrsvezető, *Szigeti* Eszterrel, 1906 máj. 1-én, Padragon.

Végh Miklós csendőr, *Czagány* Gizellával, 1905 febr. 26-án, Komáromban.

Petrovszky József czimz. őrsv. *Mokos* Máriával, 1908 okt. 3-án, Nagyszombatban.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Berkes István cz. őrsvezető, *Tóbiás* Máriával, 1909 apr. 15-én, Sárosdon.

Tóth György II. csendőr, *Fodor* Máriával, 1907 okt. 27-én, Ölbön.

Pandur Ferencz csendőr, *Korc* Erzsébettel, 1908 febr. 1-én, Barcsón.

Molnár György I. cz. őrm., *Házler* Rozáliával, 1909 apr. 27-én, Hajmáskéren.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Istrate Demeter cz. őrsv. *Urszuly* Borbálával, 1909 apr. 12-én, Kozmáson.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Nagy Ferencz czimz. őrmester, *Schneider* Erzsébettel, 1909 apr. 3-án, Nagyváradon.

Varga József őrsv. *Juhász* Idával, 1909 márcz. 25-én, Csapon.

PÁLYÁZATOK.

Egy hivatalozolgai állás a balassagyarmati kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 280 korona, esetleg természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona, esetleg természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a balassagyarmati kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi június hó 13-ig.

Egy hivatalozolgai állás a segesvári kir. járásbírósnál. Fizetés 600 korona. Lakpénz 240 korona. Ruhailletmény 100 kor.

Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények az erzsébetvárosi kir. törvényszék elnökéhez 1909 május 30-ig.

Egy irtokai állás Abanj-Torna vármegye levéltáránál. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 720 korona. Magyar nyelv szóban és írásban, irattár-kezelésben való jártasság. Négy középiskolai osztály. Kérvények Abauj-Torna vármegye főispánjához 1909. évi május 30-ig.

Egy irtokai állás az antalfalvi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 kor. Magyar nyelv szóban és írásban, a német, román, tót és szerb nyelv bírása kívánatos. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a pancsovai kir. törvényszék elnökéhez 1909 június hó 4-ig.

Egy irtokai állás a csikszentmártoni kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a csikszerepai kir. törvényszék elnökéhez 1909 május 28-ig.

Egy hivatalozolgai állás a szatmárnémeti kir. járásbírósnál. Fizetés 600 korona. Lakpénz 280 korona, esetleg természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona, esetleg természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a szatmárnémeti kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi május 29-ig.

Egy irtokai állás az egri kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 560 korona, esetleg természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények az egri kir. törvényszék elnökéhez 1909 május 28-ig.

Egy hivatalozolgai állás a keszthelyi gazdasági akadémiánál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évi próbaszolgálat. Összes szolgai munkák, botanikus kerti munka. Kérvények a keszthelyi gazdasági akadémia igazgatóságához. 1909. évi május hó 30-ig.

Egy hivatalozolgai állás a m. kir. államvasutak tapolczai osztálymérnökségénél. Fizetés 800 korona. Lakpénz 150—300 kor. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a m. kir. államvasutak szombathelyi üzletvezetőségéhez 1909 május 31-ig.

Három irodaségéditzi állás a kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumban. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 800 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a keresk. m. kir. miniszterium elnöki osztályához 1909 május 31-ig.

Egy ideiglenes irtokai állás a gyergyószentmiklósi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a csikszerepai kir. törvényszék elnökéhez 1909 jún. 2-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.

Örskörlet leírás nyomtatvány kapható raktárunkon az előirt minta szerinti nagyságban darabonként 4 fillér árban.